

Ordforklaring

Forklaring på en del forstlige termer der bl.a. benyttes i dette planforslag

<i>Afdrift</i>	Fældning af hele bevoksninger eller dele af bevoksninger, når træerne er hugstmodne. Omtales også som renafdrift.
<i>Bevoksning</i>	Oftest ensaldrende træer på et afgrænset areal. Betegner en behandlingsenhed i skoven.
<i>Biologisk mangfoldighed</i>	Variation og forskelligartethed af biologiske samfund. Der tænkes typisk på variationen af arter og levesteder, dvs. artsdiversitet og økologisk diversitet. Den biologiske mangfoldighed omfatter også variationen indenfor arter, dvs. variationen i arvematerialet (genotypediversitet).
<i>Bonitet</i>	Et udtryk for en træarts vækstevne på en given lokalitet. Boniteten fastsættes ud fra forholdet mellem alder og højde, og når det er gjort kan man for alle aldre beregne gennemsnitsværdier for diameter, vedmasse-tilvækst mv. En høj bonitet betegner en god vækst, en lav bonitet betegner en langsom vækst.
<i>Driftsklasse</i>	De mest betydende træarter udgør hver især en driftsklasse. En driftsklasse kan også være en samling af træarter med sammenlignelige egenskaber eller af meget begrænset betydning. F.eks. driftsklassen "Andet Løv", hvori alle løvtræarter uden større økonomisk betydning samles.
<i>Effekter</i>	Et andet ord for skovens vedprodukter. Typer af effekter benævnes <i>sortimenter</i> .
<i>Etageret skov</i>	Bevoksning med træer i flere højder. Overetagen indeholder hovedtræarten. I lysåbne bevoksninger opstår der ofte en underetage af til dels selvsåede træer og buske på nogle få meters højde. Det økonomiske udbytte kommer helt overvejende fra overetagen, men øvrige etager er normalt velsete, fordi de beskytter jordbunden, er til gavn for flora og fauna og giver et mere varieret skovbillede til glæde for publikum. Etageret skov ses ofte i eg, men kan også være målet ved <i>plukhugst</i> drift.
<i>Foryngelse</i>	Bruges om den situation, hvor en bevoksning enten skal fældes og erstattes af en nyplantning eller forynges sig selv (<i>selvforyngelse</i>).
<i>Foryngelsesarealer</i>	Bevoksninger, der skal <i>afdrives</i> eller <i>selvforynges</i> samt <i>ubevoksede arealer</i> , der skal ændre anvendelse, eksempelvis tilplantes.
<i>Græsningssskov</i>	<i>Naturskovsstrategien</i> indeholder retningslinier for en særlig driftsform med denne betegnelse. Retningslinierne indebærer blandt andet, at <i>hugsten</i> sigter mod at opnå kraftige, længelevende træer af flere forskellige hjemmehørende træarter, og at arealerne afgræsses af husdyr eller hjorte. Den lysåbne græsningssskov kan dermed være hjemsted for en del af de plante- og dyrearter, som er trængte i den øvrige skov.
<i>Ha</i>	Hektar. 1 ha = 100 x 100 meter = 10.000 m ² .
<i>Herkomst</i>	Oprindelsessted for træfrø. Man bruger også ordet <i>proveniens</i> . En <i>bevoksning</i> af rødgran kan f.eks. være af norsk eller tysk <i>proveniens</i> . <i>Proveniensen</i> har betydning for træernes <i>tilvækst</i> , kvalitet og sundhed. F.eks. er tilvæksten hos norske <i>provenienser</i> mindre end hos de tyske. Til gengæld kan en norsk <i>proveniens</i> være mere finknastet.
<i>Hovedskovning</i>	Se <i>hugst</i> .
<i>Hovedtræart</i>	Den vigtigste og normalt dominerende træart i en bevoksning. Evt. øvrige træarter i bevoksningen kaldes indblandingstræarter.
<i>Hovedtræer</i>	De enkelttræer, i en bevoksning, der har bedst kvalitet og vækst. Hovedtræer bevares til omdriftens slutning. Fremtidstræer er et tilsvarende begreb.
<i>Hugst</i>	Der findes to hovedtyper af hugst: Tynding og hovedskovning. Tynding er udtynding i

mellemaldrende og ældre bevoksninger. En mindre del af bevoksningens træer hugges, dels for at udnytte den løbende *tilvækst*, dels for at pleje bevoksningen ved at fjerne de kvalitativt dårligste træer. Inden træerne er store nok til tynding kan det være nødvendigt at udføre *udrensning*. Hovedskovningen finder normalt sted i forbindelse med *foryngelsen*. Hvis hele bevoksningen fældes på en gang er der tale om *renafdrift*. I nogle tilfælde kan det istedet lade sig gøre at stille en *skærm* og plante eller *selvforynge* herunder.

<i>Hugstfølge</i>	Rækkefølgen af foryngelser i en skov. I princippet er det bedst først at forynge bevoksninger i øst og så ad åre arbejde sig gennem skoven mod vest. På denne måde undgås det, at bevoksninger pludseligt står ubeskyttede mod vestenvinden, og dermed mod de værste storme.
<i>Højstammet skov</i>	Skov, hvor alle træer har - eller ventes at danne - en egentlig stamme. Modsætningen er krat eller spredt bevoksning.
<i>Juletræer</i>	Oftest rødgran eller nordmannsgran af højde på 1-3 meter.
<i>Kronetag</i>	Træerne i en bevoksning er normalt lige højde. Toppene udgør derfor en slags tag, som medvirker til at danne det særlige <i>skovklima</i> .
<i>Kubikmeter</i>	Råtræ opmåles i kubikmeter fastmasse (KFM). En kubikmeter svarer til en massiv terning af træ på 1x1x1 meter.
<i>Kultur</i>	<i>Bevoksningsetablering</i> ved plantning (i modsætning til <i>selvforyngelse</i>). Ordet bruges fra anlægstidspunktet indtil træerne dækker hele arealet. Fra da af taler man istedet om en bevoksning.
<i>Kulturbetingede naturtyper</i>	Naturtyper hvis forekomst er betinget af menneskelig påvirkning. F.eks. er enge i reglen et produkt af husdyrs græsning, og deres eksistens er betinget af at græsningen fortsættes.
<i>Kulturskov</i>	Skov, som påvirkes og udnyttes af mennesker.
<i>Kulturtræart</i>	Træart, der anvendes ved anlæg af en <i>kultur</i> . Plantninger af kun en træart benævnes monokultur.
<i>Kævl</i>	Den største salgbare vare (sortiment) i løvtræ. Plankekævl skæres op til f.eks. møbler. Juncker-kævl, som er træ af dårligere kvalitet, bruges til gulve.
m^3	Se <i>kubikmeter</i> .
<i>Moræne</i>	Bruges i flæng som betegnelse for både moræneaflejringer og morænelandskaber. Morænelandskaber er dannet under istidens ismasser, og moræneaflejringer er det materiale som isen aflejrerede eller efterlod. Typisk ret frodige arealer.
<i>Naturskov</i>	Der findes især to forskellige opfattelser af hvad naturskov er. Nogle lægger mest vægt på skovbevoksningens struktur, mens andre finder det er mere afgørende at træerne er genetisk oprindelige. Mens strukturen er et udtryk for hvordan skoven er sammensat af træarter og -aldre så lægger den genetiske oprindelse alene vægt på om træerne er efterkommere af tidligere tiders skov på lokaliteten. - I Danmark taler man i højere grad om bevaringsværdige skovtyper end om naturskov. Baggrunden herfor er, at et skovareal som falder udenfor den ene af ovenstående definitioner sagtens kan indeholde naturværdier, som det er ønskeligt at bevare eller fremme.
<i>Naturskovsstrategien</i>	Skov- og Naturstyrelsen udarbejdede i 1992 Strategi for de danske naturskove og andre bevaringsværdige skovtyper. Ifølge strategien skal mindst 5000 ha skov udlægges som <i>urørt skov</i> inden år 2000, og mindst 4000 ha udlægges med gamle driftsformer, dvs. <i>græsnings</i> skov, <i>stævning</i> skov eller en særlig form for <i>plukhugst</i> .
<i>Omdrift</i>	Tiden fra en bevoksning anlægges til den er foryngelsesmoden.
<i>Omdriftsalder</i>	Den alder, hvor træerne anses for at være foryngelsesmodne.

<i>Opkapning</i>	Afskæring eller afklipping af grene for at skabe mere knastfrit ved. Omtales også som opstamning.
<i>Overstandere</i>	Træer fra den gamle bevoksning, som får lov at stå nogle år efter at den gamle bevoksning er forynget. Overstandere kan være til glæde for skovens dyr, og bidrager desuden til et varieret skovbillede. I løvtræ og skovfyr efterlades et antal overstandere til naturligt henfald og død. Er der mange overstandere er der tale om en <i>skærm</i> .
<i>Planperiode</i>	Det tidsrum for hvilket en driftsplan er gældende. Planperioden i statsskovene er 15 år.
<i>Plukhugst</i>	Udtrykket anvendes ofte om særligt naturnære dyrkningsformer. <i>Naturskovsstrategien</i> indeholder retningslinier for en særligt ekstensiv form for plukhugst. Retningslinierne indebærer blandt andet at udvalgte træer efterlades til naturligt henfald og død, og at <i>hugsten</i> skal fremme en skov bestående af flere træarter og aldre i blanding. Derved øges forekomsten af levesteder for flere af de dyre- og plantearter, som kan være trængte i den øvrige dyrkede skov.
<i>Proveniens</i>	Oprindelsessted for træfrø. Et andet ord er <i>herkomst</i> .
<i>Pyntegrønt</i>	En fælles betegnelse for <i>juletræer</i> og klippegrønt. Klippegrønt er grene af længde på knapt en meter, oftest af nobilis eller andre ædelgranarter, som bruges til dekorationsformål. Danmark er en af Europas førende pyntegrøntseksportører.
<i>Rand</i>	Kanten af en <i>bevoksning</i> ud til et åbent areal. Vækstforholdene - lys, varme, fugtighed osv. - i randen er ofte en mellemform mellem skoven og det åbne land. Ved randen påvirkes træernes vækst, idet de bliver lavere og får kraftigere sidegrene ud mod lyset. Det kaldes randvirkning. Inde i skoven kan der opstå rande, hvis to nabobevoksninger afviger væsentlig i højde.
<i>Rodhalsen</i>	Det sted på træet, hvor roden bryder jordoverfladen og bliver til træets stamme.
<i>Rummeter</i>	En rummeter er et udsnit på 1x1x1 meter af en stabel af <i>effekter</i> . Pga. luften i stakken svarer en rummeter til væsentlig mindre end en <i>kubikmeter</i> fastmasse.
<i>Selvforryngelse</i>	<i>Foryngelse</i> af et areal ved at fremspiringen fra de gamle træers frø udnyttes. Fremgangsmåden nødvendiggør ofte jordbearbejdning og i løvtræ også hegning. Metoden er især brugbar i bøg, og den har flere fordele. Den er relativt billig, fordi man får planterne gratis. Den er økologisk fordelagtig, fordi <i>skovklimaet</i> bevares i modsætning til et areal, hvor hele bevoksningen afdrives. Endelig indebærer selvforryngelse langsommere ændringer i skovbilledet end andre former for forryngelse. Nogle træarter egner sig ikke til selvforryngelse, mens andre forrynger sig så villigt, at det giver problemer, f.eks. på naturarealer.
<i>Skovklima</i>	Skoven har sit helt specielle klima, fordi der i skoven sammenlignet med det åbne land er mindre blæst, mindre temperaturudsving, højere luftfugtighed og derfor bedre vækstvilkår for træerne.
<i>Skovning</i>	Fældning og opskæring af træer til salg.
<i>Skovpart</i>	De administrative enheder, et skovdistrikt er opdelt i. Hver skovpart administreres af en skovfoged.
<i>Skovstruktur</i>	En skov kan betragtes som et puslespil, hvor brikkerne er <i>bevoksninger</i> med forskellige træarter og af uens alder. Der kan være mønstre i brikernes forekomst, og derfor taler man om skovstruktur.
<i>Skærm</i>	Spredt stående, ældre træer, som til en vis grad beskytter en <i>selvforryngelse</i> eller plantet <i>kultur</i> mod frost og fremspiring af ukrudt. En skærm fremkommer ved, at en relativt stor del af træerne i <i>bevoksningen</i> hugges på en gang (skærmstilling). Derved sikres der lys til skovbundens planter. Ikke alle træarter kan tåle skærmstilling på <i>foryngelsestidspunktet</i> .

<i>Sortiment</i>	Typer af <i>effekter</i> , f.eks. plankekævler eller cellulosetræ.
<i>Stævningsskov</i>	En historisk driftsform, som i reglen skulle sikre bøndernes forsyning med gærdsel til fremstilling af hegn samt bidrage til forsyningen med brænde og gavntræ til husholdningerne. Driften udnyttede flere træarters evne til at sætte stødskud (skyde igen fra stubben) og bestod i med få års mellemrum at nedskære de nye stødskud. En række lys- og varmeelskende dyre- og plantearter trives godt i stævningsskoven, og derfor indgår det i <i>Naturskovsstrategien</i> , at stævningsskoven driften genindføres på udvalgte lokaliteter.
<i>Stående masse</i>	Massen af de stående træer. Opgøres normalt i <i>kubikmeter pr. ha</i> .
<i>Tilvækst</i>	Træernes tilvækst målt i <i>vedmasse</i> .
<i>Tynding</i>	Se <i>hugst</i> .
<i>Tømmer</i>	Den største salgbare vare (<i>sortiment</i>) i nåletræ. Korttømmer er afkortet til en fast længde, mens uafkortet tømmer normalt er hele stammen. Tømmer er træ af bedre kvalitet og opskæres især til konstruktionstræ, som anvendes ved bygning af huse.
<i>Ubevoksede arealer</i>	De dele af distriktet, der ikke er bevokset med skov, eksempelvis søer, marker, veje. Kaldes også åbne arealer.
<i>Udrensning</i>	Proces, hvor træer i helt unge <i>bevoksninger</i> fældes men ikke opskæres, fordi de er for småt dimensioneret. Udrensning skal bedre de resterende træers udviklingsmuligheder og betragtes ikke som hugst, da der ikke aflægges <i>effekter</i> .
<i>Udvisning</i>	Afmærkning af træer, der skal fældes. Foretages nu om dage oftest af skovfoged, maskinfører eller erfarne skovarbejdere.
<i>Underskov</i>	Træer og buske, som vokser under <i>hovedtræarten</i> . Se <i>etageret skov</i> .
<i>Urskov</i>	<i>Naturskov</i> , som siden oldtiden har været helt urørt. Urskoven er forlængst gået tabt i Danmark, men <i>urørt skov</i> kan i løbet af årtier udvikle et urskovsagtigt præg.
<i>Urørt skov</i>	Fællesbetegnelse for skov, der friholdes for indgreb fra et givent tidspunkt.
<i>Vedmasse</i>	Rumfang af den del af et træ, der er over jorden (fraregnet grene under en vis diameter).
<i>Vildtremiser</i>	Plantninger af træer og buske eller såning af forskellige planter, som kan indgå i vildtets fødegrundlag.
<i>von Langen, Johan Georg</i>	Tysk forstmand. Kom 1763 til Danmark på foranledning af overjægermester C. C. von Gram for at udarbejde driftsplaner for kongens skove. Udarbejdede i perioden 1763-1770 en plan for kongehusets skove i Nordsjælland, som imidlertid blev udsat og senere opgivet. Betragtes alligevel som det ordnede skovbrugs fader i Danmark fordi han introducerede flere af de dyrknings- og planlægningsprincipper, som dansk skovbrug i hovedsagen er baseret på. Døde i 1776 i Gentoft Sogn efter flere års sygdom.
<i>Årringsbredde</i>	Afstand mellem to årringe. Et udtryk for hvor stor træets <i>tilvækst</i> har været. Den bedste vedkvalitet fås ved relativt smalle årringe i nåletræ og ved relativt brede årringe i løvtræ.